

2019/2020

SCENARIUSZ ZAJĘĆ POKAZOWYCH

Temat: Zimowe zabawy i ćwiczenia logorytmiczne.

Uczestnicy: Uczniowie Zespołu Edukacyjno- Terapeutycznego, klasa 1-3

Data i miejsce: 21.01.2020 r., Zespół Szkół Specjalnych w Brzegu

Prowadzący: mgr Katarzyna Skupin

Koordinator: mgr Wiktoria Waloszek, doradca metodyczny MODN w Opolu

Przedmiot: zajęcia rewalidacyjne- korygowanie zaburzeń/wad mowy

Czas zajęć: 1 godzina lekcyjna

Kompetencje:

- Porozumiewanie się w języku ojczystym,
- Umiejętność uczenia się przez zabawę,
- Rozwijanie kompetencji komunikacyjno – językowych.

Korelacje z innymi przedmiotami:

- Funkcjonowanie osobiste i społeczne,
- Zajęcia rozwijające komunikowanie się,
- Zajęcia rozwijające kreatywności,
- Edukacja prozdrowotna.

Cele ogólne:

- stymulacja rozwoju mowy,
- wspieranie rozwoju psychofizycznego.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozwija koordynację słuchową, wzrokową i ruchową,
- podejmuje spontaniczną aktywność słowną,
- wyrabia świadomość elementów swojego ciała,
- rozwija poczucie rytmu,

- zna przedmioty, zjawiska związane z zimą,
- doskonali prawidłowy nawyk oddechu torem ustnym,
- prawidłowo posługuje się głosem, z odpowiednim natężeniem,
- doskonali sprawność manualną dłoni i funkcje grafomotoryczne,
- normalizuje napięcie mięśniowe całego ciała oraz sfery orofacialnej.

Metody pracy:

- elementy metody werbotonalnej (zabawy fonacyjne),
- elementy metody Dyna- Lingua MS (rytmogesty),
- metody logopedyczne: ćwiczenia oddechowe, fonacyjne, artykulacyjne, usprawniające motorykę i kinestezję narządów mowy, ćwiczenia słuchu fonematycznego,
- metody pedagogiczne: metoda zabawowo – naśladowcza; burza mózgów, ćwiczenia rytmizujące; metody oparte na słowie: rozmowa, objaśnienia; metody oparte na obserwacji: pokaz; metody działań praktycznych.

Środki dydaktyczne: kubki, rękawiczki, mazaki, słomki, pompon, chustka, przedmioty związane z zimą, biały papier, sztuczny śnieg, folia bąbelkowa, płyta CD.

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna.

Formy aktywności dziecka: ruchowa, muzyczna, językowa.

Przebieg zajęć:

I. Część wstępna:

1. Czynności organizacyjne – powitanie uczniów.
2. Wprowadzenie do tematyki zajęć i przedstawienie celów.
3. Zabawa słuchowo- ruchowa *Zimowa rozgrzewka*. Dzieci stoją w kole twarzami zwrócone do siebie. Prowadzący mówi tekst zabawy a uczniowie uważnie słuchają i wykonują polecenia wsparte prezentacją nauczyciela. Podczas recytacji tekstu ilustrują go ruchem we wskazany sposób. (załącznik nr 1)

II. Część właściwa:

1. Nauczyciel pyta uczniów: Jaką mamy obecnie porę roku? Co kojarzy wam się z zimą? Uczniowie odpowiadają, np.: śnieg, mróz, bałwan, szalik, choinka, sanki, narty, śnieżki, Boże Narodzenie, Mikołaj, itp. Prowadzący ilustruje przedmioty/ atrybuty zimy i uczniowie nazywają je wykorzystując zabawy fonacyjne (samogłoski „a” i „o”).

- Zabawy z pomponem:

- Dziecko nawija pompona na sznurek podnosząc ręce do góry długo wymawiając głoskę „o”, jak pompon się rozwija mówi „brrr”, a jak upada na podłogę wymawia: Buch w śnieżny puch!

- Uczeń turla pompona przed siebie na długość sznurka długo wymawiając głoskę „a”, potem go przyciąga ruchami naprzemiennymi mówiąc „o” i chwyta mówiąc „moje!/ moja śnieżka!”.

- Zabawa z chustką:

- Zimowy rekwizyt chowamy pod chustką. Uczeń ściąga chustę mówiąc „o”, jak przedmiot jest widoczny dziecko długo wymawia „a” i nazywa „To jest...”.¹(załącznik nr 2)

- Nazywanie z rytmogestami- nauczyciel nazywa wybrane przedmioty poruszając rękami ucznia. (załącznik nr 3)

2. Ćwiczenia oddechowe *Bałwanek*. Nauczyciel rozdaje uczniom kubki i pokazuje jak namalować na nich buzię bałwanka. Uczniowie wykonują zadanie. Następnie nakładamy na kubek rękawiczkę i dmuchamy w dziurkę w kubku. Rękawiczka unosi się, powstaje bałwanek.

3. Zabawa z papierem *Śnieżna kula*. Uczniowie gniotą papier, robią z niego kulę i na dźwięk muzyki/ instrumentu rzucają się kulkami, gdy muzyka/ instrument milknie dzieci nieruchomieją.

4. Inscenizacja ruchowa do piosenki *Na sanki*.

Ruch rytmiczny z pomponami do piosenki *Na sanki*. Uczniowie stoją naprzeciwko nauczyciela i słowa piosenki ilustrują ruchem. (załącznik nr 4)

5. Ćwiczenia sprawności motorycznej dłoni *Topimy bałwanka*. Nauczyciel wraz z uczniami malują bałwana śniegiem w sprayu na folii bąbelkowej. Dzieci rozcierają śnieg wciskając bąbelki folii palcami, starając się, aby palce pracowały w izolacji.

III. Część końcowa:

1. Podsumowanie zajęć:

- Nauczyciel pyta: - Czy są tutaj dzieci lubiące zimę?
 - Czy są dzieci lubiące lepić bałwanka?
 - Czy są tutaj uczniowie lubiący jazdę na sankach?
- Pochwalenie dzieci za pracę i podziękowanie za zajęcia.

1 W oparciu o materiały własne ze szkolenie z metody werbo- tonalnej I i II stopnia.

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1

Słowa zabawy *Zimowa rozgrzewka*:

- (1) Po spacerze w mroźny dzionek, wszystko mamy zamrożone:
- (2) palce, dłonie, szyje, stopy, uda, nogi, nos
- (3) i policzki aż czerwone- wszystko mamy zamrożone.
- (4) Trzeba rozgrzać je co siły, żeby ciepłe znowy były.
- (5) Języki w mig poruszymy, wargami dziubki zrobimy.
- (6) Rozgrzewamy palce dłoni szybko, nikt ich nie dogoni,
- (7) Rozgrzewamy dłonie całe, robiąc kółka doskonałe.
- (8) Teraz szyję rozgrzewamy w przód i w tył i obracamy,
- (9) Stopy tupią jak szalone już rozgrzane, choć zmęczone.
- (10) Poklepiemy w nasze uda, może rozgrzać się je uda.
- (11) Gdy czerwony nosek mamy energicznie pocieramy.
- (12) I policzki niczym maki, już rozgrzane są dzieciaki.²

Załącznik nr 2

Opis metody werbo- tonalnej

Metoda została opracowana w latach 50- tych przez Petara Guberine. Głównym jej założeniem jest rozwój kompetencji językowych. Skierowana jest głównie do dzieci z wadą słuchu, stosowana aż do osiągnięcia wieku szkolnego. Coraz częściej zastosowanie znajduje także w terapii dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, sprawdza się również u dzieci z opóźnionym rozwojem mowy. Terapia ta kładzie nacisk na stymulację motoryki, percepcji słuchowej oraz zmysłu równowagi, co dzięki połączeniu pozwala na uzyskanie rozwoju mowy, poprawnej artykulacji głosek i uwrażliwienie słuchu. W metodzie werbo-tonalnej każdy dźwięk czy głoska ma odpowiednik w określonych ruchach. Każdej samogłosce przyporządkowany jest określony przedmiot, dzięki czemu dziecko widząc go kojarzy dany dźwięk, co w efekcie prowadzi do wywołania go. Na przykład za samogłoskę „a” odpowiada pompon na sznurku, najlepiej w kolorze czerwonym, aby był dobrze widoczny dla dziecka. Samogłoska „u” to bączek, głoska „o” to chusta a głoska „e” to

² J. Łuńska, *Rytm- ruch- mowa, czyli zabawy logorytmiczne na cztery pory roku*, Gdańsk 2014, s. 38.

kubeczek. Efekty osiąga się poprzez współdziałanie zabaw fonacyjnych z rytmem ciała i rytmem muzycznym. Rytm ciała wykorzystywany jest do korygowania artykulacji i wywołania głosu, natomiast ruchy do tworzenia sylab i układania zdań. Celem metody werbo - tonalnej jest przełożenie ruchów całego ciała (makroruchy) na ruchy narządów mowy (mikroruchy) i wykorzystanie związku, jaki pomiędzy nimi zaistnieje. Osiąga się to przez stosowanie rytmu ciała, rytmu muzycznego oraz zabaw fonacyjnych. Rytm ciała jest wykorzystywany do wywołania głosu, jak i korygowania nieprawidłowej artykulacji, natomiast ruchy ciała służą nie tylko do tworzenia sylab, ale też do układania zdań bez pomocy odczytywania mowy z ust. W rytmie muzycznym w trakcie terapii wykorzystywane są łatwe wyliczanki-rymowanki, które podkreślają elementy suprasegmentalne mowy tj. akcent, melodia, tempo. W Polsce prekursorką stosowania metody werbo-tonalnej w terapii dziecka z wadą słuchu była dr Zofia Kułakowska, która metodę tę wprowadziła w 2003 roku. Dzięki jej zaangażowaniu odbyły się w Polsce pierwsze szkolenia prowadzone przez specjalistów z Medycznego Centrum Audiofonologii w Brukseli.³

Załącznik nr 3

Opis metody „Dyna – Linqua M.S.”

Metoda ta **to system sposobów oddziaływania, których nadrzędnym celem jest zaktywizowanie psychiki człowieka poddanego terapii do uczenia się, pokonywania przeszkód i zdobywania nowych kompetencji.** Metoda powstała jako wynik współpracy logopedy, Małgorzaty Młynarskiej i psychologa, Tomasza Smereki. Jej tworzenie rozpoczęło się w 1990 roku. Stosowana jest w terapii dzieci i osób dorosłych z różnymi zaburzeniami mowy, zwykle znacznego stopnia, których etiologia ma najczęściej charakter neurologiczny. Głównym założeniem metody jest świadome i planowe wykorzystanie mechanizmów uczenia się, gdyż w przypadkach patologii rozwojowej nie można liczyć na naturalne dojrzewanie struktur poznawczych, spontaniczny rozwój funkcji językowych oraz intelektualnych. Psychostymulacja to kompleksowe działania, których celem jest aktywizacja naturalnych tendencji rozwojowych człowieka oraz tych mechanizmów psychicznych, od których zależy rozwój funkcji psychicznych. W zakres oddziaływań wspierających motywację do mówienia i ułatwiających sam proces nadawania mowy wchodzi szereg technik. Jedną z nich są rytmogesty.⁴ „Rytmogesty są to obszerne, płynne ruchy rąk towarzyszących mowie.

³ W oparciu o materiały własne ze szkolenie z metody werbo- tonalnej I i II stopnia.

⁴ Na podstawie własnych materiałów szkoleniowych oraz strony internetowej <https://dynalinguams.pl/p/metoda-dyna-lingua-ms>, data dostępu 15.12.2019.

Pełnią one funkcję wspomagającą czynność mówienia na etapie podstawowym. Płynność ruchu działa stymulująco na mowę dziecka, ograniczając i likwidując skandowanie, szatkowanie wypowiedzi oraz pomijanie sylab. Rytmogesty uwydatniają rolę samogłosek poprawiając ogólną wyrazistość wypowiedzi⁵. Autorzy metody przyjęli 9 podstawowych rytmogestów. „Osiem odpowiada poszczególnych samogłoskom: a, o, e, u, i, y, ę, ą; jeden jest wspólny dla wszystkich spółgłosek lub grup spółgłoskowych”⁶

Załącznik nr 4

***Tęczowa muzyka „Na sanki”* sł. Monika Kluza, muz. Mateusz Kluza**

Hej dzieciaki, hej maluchy ubierajcie kurtki,

Weźcie czapki, rękawiczki, no i ciepłe butki.

Hej dzieciaki, hej maluchy biały śnieżek pada,

Chodźcie z nami na górceczkę, będzie tam zabawa,

Będzie tak zabawa, będzie tam zabawa, hej!

Ref. Na sanki, na sanki, ulepimy bałwanki,

Na sanki, na sanki, na sanki, hej!

Na sanki, na sanki, ulepimy bałwanki,

Na sanki, na sanki, na sanki, hej!

Hej dzieciaki, hej maluchy wszystkich zapraszamy,

Weźcie mamę, weźcie tatę i razem zjeżdżajmy,

Hej dzieciaki, hej maluchy łapcie śnieżek biały,

Róbcie kule, róbcie orły i lepcie bałwany,

5 M. Młynarska, T. Smereka, *Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia*, Warszawa 2000, s. 76.

6 Tamże, s. 77.

I lepcie bałwany, i lepcie bałwany, hej!

Ref. (3) Na sanki, na sanki, ulepimy bałwanki,

Na sanki, na sanki, na sanki, hej!

Na sanki, na sanki, ulepimy bałwanki,

Na sanki, na sanki, na sanki, hej!⁷

Bibliografia

1. Cylulko P., *Zastosowanie muzykoterapii we wspomaganie komunikacji*, [w:] *Muzyka w logopedii. Terapia, wspomaganie, wsparcie- trzy drogi, jeden cel*, pod red. D. Baczała, J.J. Bleszyński, Toruń 2014.
2. Łuńska J., *Rytm- ruch- mowa, czyli zabawy logorytmiczne na cztery pory roku*, Gdańsk 2014.
3. Młynarska M., Smereka T., *Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia*, Warszawa 2000.

Netografia

<https://dynalinguams.pl/p/metoda-dyna-lingua-ms>, data dostępu 15.12.2019.

<https://teczowamuzyka.pl/pl/panel/d/39398/124>, data pobrania 6.01.2020.

Na podstawie własnych materiałów szkoleniowych z kursu metody Dyna-Lingua M.S.

W oparciu o materiały własne ze szkolenie z metody werbo- tonalnej I i II stopnia.

Opracowała: Katarzyna Skupin